

K I T E E

Kiteen kaupungin ja Tohmajärven kunnan

kotoutumisohjelma

Kiteen kaupunki
Kiteentie 9-11, 82500 Kitee
kitee@kitee.fi
040 105 1000

Tohmajärven kunta
Järnefeltintie 1, 82600 Tohmajärvi
kirjaamo@tohmajarvi.fi
040 105 400

Päivämäärä: 14.1.2026

Hyväksytty Tohmajärven kunnanhallituksessa

Hyväksytty Tohmajärven kunnanvaltuustossa

Hyväksytty Kiteen kaupunginhallituksessa

Hyväksytty Kiteen kaupunginvaltuustossa

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	4
2. Keskeinen lainsäädäntö.....	5
3. Kotoutumisen käsitteet.....	6
4. Maahanmuuttajat Kiteellä ja Tohmajärvellä.....	8
5. Kotoutumispalvelut Kiteellä ja Tohmajärvellä.....	10
5.1. Ohjaus ja neuvonta.....	10
5.2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi.....	10
5.3. Kotoutumissuunnitelma.....	11
5.4. Kotoutumiskoulutus.....	12
5.5. Suomen kielen koulutus.....	12
5.6. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio.....	13
5.7. Vastuutaulukko.....	14
6. Hankkeet.....	14
6.1. Kotoutumista edistävät hankkeet.....	14
6.2. Työllisyyttä edistävät hankkeet.....	16
7. Muut kotoutumista edistävät palvelut.....	18
7.1. Varhaiskasvatus ja perusopetus.....	18
7.2. Koulutusmahdollisuudet.....	19
7.3. Työllisyyspalvelut.....	21
7.4. Yhdistykset.....	21
7.5. Vapaa-ajan palvelut.....	22
8. Tiivistelmä.....	23

1. Johdanto

Suomessa kotoutumistyötä ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023), joka uudistui 1.1.2025. Lain kokonaisuudistuksen (KOTO24) tavoitteena on vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahan muuttaneiden kotoutumista, selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä edistää monialaista yhteistyötä sekä työnantajien että kolmannen sektorin kanssa. Lain myötä kunnille on siirretty päävastuu kotoutumisen edistämisestä ja lakimuutos korostaa maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisprosessissa.

Kotoutumislain uudistuksen keskeiset tavoitteet ovat muun muassa:

- työllisyyden, osaamisen ja kielitaidon vahvistaminen,
- yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä myönteinen vuorovaikutus eri väestöryhmien välillä ja
- työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen tukeminen mm. kotiäidit, eläkeläiset

Kotoutumisohjelma on asiakirja, jossa on kuvattu kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Edelliset kotouttamisohjelmat on hyväksytty Kiteen kaupunginvaltuustossa 19.12.2022 ja Tohmajärven kunnanvaltuustossa 10.10.2022. Kiteen ja Tohmajärven yhteinen kotoutumisohjelmaa kuvaava asiakirja on laadittu 4.12.2024. Uuden kotoutumislain myötä kotouttamisohjelma on muutettu kotoutumisohjelmaksi.

Tämä kotoutumisohjelma on Kiteen kaupungin ja Tohmajärven kunnan yhteinen. Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa vuosittain.

2. Keskeinen lainsäädäntö

- Laki kotoutumisen edistämisestä
 - [Laki kotoutumisen edistämisestä | 681/2023 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Vastaanottolaki
 - [Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta | 746/2011 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Perustuslaki
 - [Suomen perustuslaki | 731/1999 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Ulkomaalaislaki
 - [Ulkomaalaislaki | 301/2004 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta
 - [Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta | 383/2023 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Yhdenvertaisuuslaki
 - [Yhdenvertaisuuslaki | 1325/2014 | Suomen säädöskokoelma | Finlex](#)
- Kotikuntalaki
 - [Kotikuntalaki | 201/1994 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Työttömyysturvalaki
 - [Työttömyysturvalaki | 1290/2002 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- Laki toimeentulosta
 - [Laki toimeentulotuesta | 1412/1997 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

3. Kotoutumisen käsitteet

Maahanmuuttaja

Ulkomailla syntynyt henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta asuu Suomessa ja on saanut oleskeluoikeuden. Termejä tulee käyttää vain sellaisissa tilanteissa, joissa termillä on selittävää arvoa (esimerkiksi tilastoissa). Monissa tilanteissa esimerkiksi henkilön asuinpaikka tai ammatti voi olla merkittävämpi kuin se, onko hän muuttanut maahan;

Tilapäistä suojelua saava

Henkilö, jolle on myönnetty tilapäinen oleskelulupa, koska henkilön turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut ihmisten joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltatilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi;

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee kansainvälistä suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta;

Pakolainen

Kansalaisuusvaltionsa tai entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella oleskeleva henkilö, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kansalaisuusvaltiossaan tai entisessä pysyvässä asuinmaassaan vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi ja jolle on vainon perusteella myönnetty pakolaisasema;

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, jolla on pakolaisasema tai voimassa oleva oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella;

Kotoutuminen

on maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa sekä osallisuus työ- ja elinkeinoelämässä, koulutuksessa, järjestötoiminnassa tai muussa yhteiskunnan toiminnassa syvenee ja monipuolistuu;

Kotoutumisen edistäminen

on kotoutumisen tukemista tarjoamalla maahanmuuttajalle kotoutumisen palveluja, tukemalla hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen sekä edistämällä yhteiskunnan vastaanottavuutta;

Kotoutuja-asiakas

maahanmuuttaja, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma;

Kotoutumisohjelma

asiakirja, jossa kuvataan kunnan järjestämä maahanmuuttajan kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus;

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvio

Kotoutumispalvelu, jonka avulla kunta tai kunnan työvoimaviranomainen selvittää yhdessä maahanmuuttajan kanssa tämän osaamisen, työllistymis- ja kotoutumisvalmiudet sekä koulutuksen ja kotoutumista edistävien palvelujen tarpeet;

Kotoutumissuunnitelma

Yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa kunta tai kunnan työvoimaviranomainen sopii yhdessä maahanmuuttajan kanssa hänelle sopivista kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta;

Kotoutumiskoulutus

Kotoutumispalvelu, jota järjestetään ensisijaisesti sellaisille kotoutuja-asiakkaille, joiden oppivelvollisuus on päättynyt, ja jonka tarkoituksena on kehittää henkilön suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan;

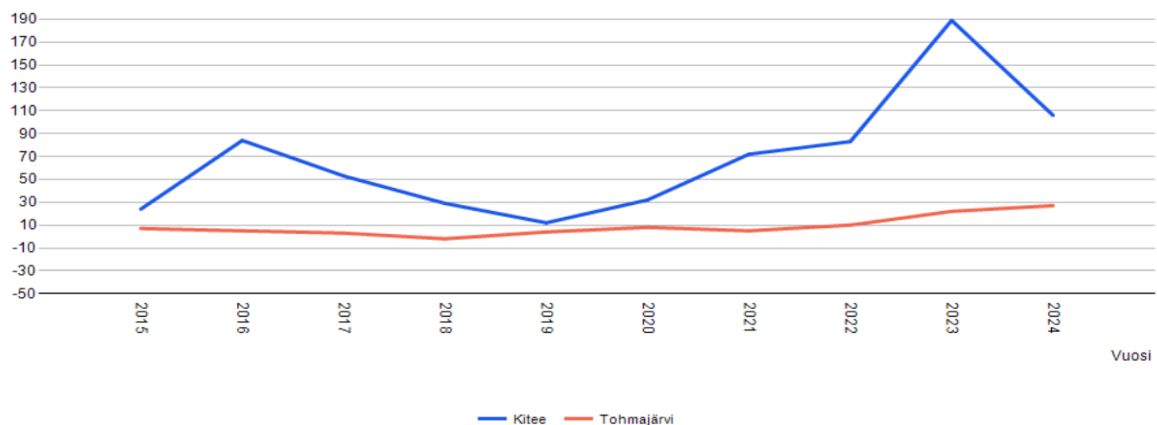
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Ensisijaisesti äskettäin maahan tulleelle kotoutuja-asiakkaalle tarkoitettu, hänen äidinkielellään tai muulla hyvin osaamallaan kielellä järjestetty kotoutumispalvelu, jonka tavoitteena on vahvistaa kotoutuja-asiakkaan ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja arjen kansalaistaidoista sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista;

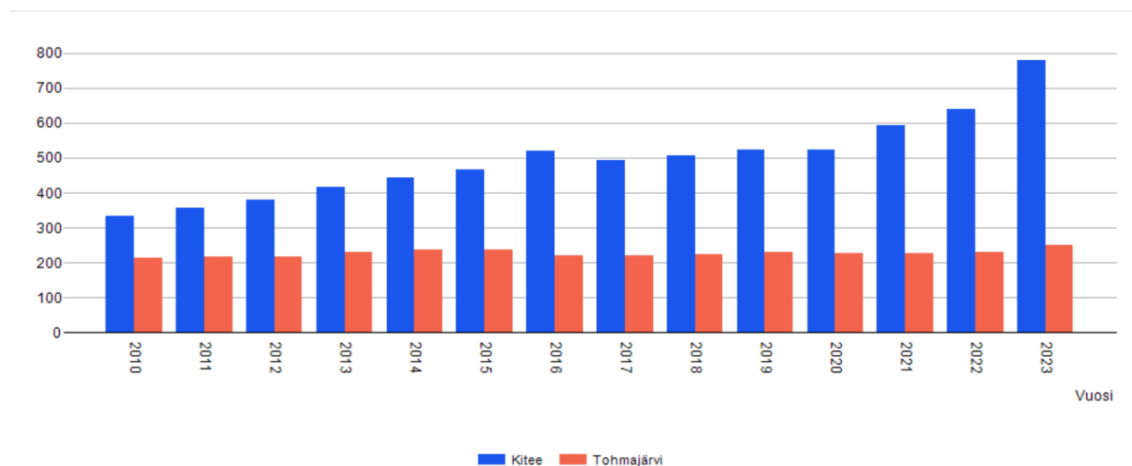
Lähteet: <https://www.kotoutuminen.fi> - Kotoutumislain keskeiset käsitteet, Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023

4. Maahanmuuttajat Kiteellä ja Tohmajärvellä

Kiteen nettomaahanmuuton huippuvuodet ovat 2016 ja 2023. Pohjois-Karjalan kunnista Kiteen nettomaahanmuutto on kolmanneksi suurinta - edellä ovat Lieksa ja Joensuu. Vuoden 2016 kasvua selittää Euroopan siirtolaiskriisi, joka alkoi vuonna 2015. Tämän seurauksena myös Kiteelle perustettiin SPR:n vastaanottokeskus. Vuoden 2023 kasvu selittyy Ukrainan vuonna 2022 kohtaaman hyökkäyssodan aiheuttamaan maastapakoon. Tuolloin alueella aloitettiin ns. kuntamallin vastaanottokeskus yhteistyössä SPR:n Joensuun vastaanottokeskuksen kanssa. Tohmajärvellä maailman tilanteiden vaikutukset ovat olleet pienemmät, vuodesta 2022 nettomaahanmuutto on kasvanut noin 20 henkilön verran.

Tilastokeskus: Nettomaahanmuutto Kiteellä ja Tohmajärvellä vuosina 2015 - 2024/hlöö

Tilastokeskus: Ulkomaalaistaustaiset henkilöt Kiteellä ja Tohmajärvellä vuosina 2010-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kitee						
Väestö 31.12.	10 358	10 136	9 933	9 877	9 727	9 689
Ulkomaan kansalaisia	308	303	295	358	396	523
Ulkomailla syntyneitä	504	517	515	582	640	769
Vieraskielisiä	488	504	502	570	624	757
Ulkomaalaistaustaisia	507	522	523	592	641	778
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	3,0	3,0	3,0	3,6	4,1	5,4
Ulkomailla syntyneiden osuus, %	4,9	5,1	5,2	5,9	6,6	7,9
Vieraskielisten osuus, %	4,7	5,0	5,1	5,8	6,4	7,8
Ulkomaalaistaustaisten osuus, %	4,9	5,1	5,3	6,0	6,6	8,0

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tohmajärvi						
Väestö 31.12.	4 482	4 361	4 307	4 241	4 160	4 066
Ulkomaan kansalaisia	111	120	114	111	105	123
Ulkomailla syntyneitä	227	233	232	230	234	252
Vieraskielisiä	214	216	216	219	222	240
Ulkomaalaistaustaisia	225	229	227	228	230	252
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	2,5	2,8	2,6	2,6	2,5	3,0
Ulkomailla syntyneiden osuus, %	5,1	5,3	5,4	5,4	5,6	6,2
Vieraskielisten osuus, %	4,8	5,0	5,0	5,2	5,3	5,9
Ulkomaalaistaustaisten osuus, %	5,0	5,3	5,3	5,4	5,5	6,2

Tilastokeskus: Maahanmuuttajien määrä Kiteellä ja Tohmajärvellä 2018 - 2023 eri taustat huomioiden

Kiteellä muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia kotikunnan saaneita on noin 850 henkilöä. Suurimmat vierasmaalaisten kansalaisuudet Kiteellä vuoden 2024 tilaston mukaan ovat: Venäjä, Ukraina ja Pakistan. Seuravana tulevat Myanmar ja Viro. Muiden kuin suomen tai ruotsinkielisten kuntalaisten osuus Kiteen asukasluvusta vuonna 2026 on 9%.

Tohmajärvellä muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia kotikunnan saaneita on reilut 260 henkilöä. Suurimmat kansalaisuusryhmät Tohmajärvellä vuoden 2024 tilaston mukaan ovat Venäjä ja Ukraina. Muiden kuin suomen tai ruotsinkielisten kuntalaisten osuus Tohmajärven asukasluvusta vuonna 2026 on 7%.

Maahanmuuttoa alueelle selittää maailmantilanteiden muutosten lisäksi erityisesti opiskelujen, työn ja perhesyiden vuoksi paikkakunnalle muutto.

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne, CGI Kuntanet-kuntarekisteri, Facta-kuntarekisteri

5. Kotoutumispalvelut Kiteellä ja Tohmajärvellä

5.1. Ohjaus ja neuvonta

Kiteellä, Kesälahti mukaan lukien sekä Tohmajärvellä kotoutumispalveluiden ohjaus ja neuvonta on järjestetty pääasiassa ajanvarauksella. Lisäksi neuvontaa annetaan puhelimitse, WhatsAppilla, sähköpostitse sekä Teams-tapaamisilla. Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia. Erilaisia kokeiluja palveluiden järjestämiseksi kokeillaan projektiluontoisesti. Kotoutumispalveluiden yhteystiedot ja perustiedot ovat löydettävissä kuntien verkkosivuilta.

Kiteellä kaikki uudet kuntalaiset saavat kotiinsa kirjeen, jossa kerrotaan kaupungin palveluista. Kirjeessä on myös QR-koodi kaupungin englannin ja venäjänkielisille sivuille. Tohmajärvellä uusille vieraskielisille kuntalaisille lähetetään kotoutumispalveluista kirje, jossa kerrotaan palveluista yhteystietoineen.

Ajankohtaisista asioista tiedotetaan uutiskirjeissä, joita lähetetään säännöllisesti kotoutumispalveluiden asiakkuudessa oleville. Ukrainalaisten kohdalla tiedotusta hoidetaan myös WhatsApp-ryhmien kautta, joita perustettiin vuonna 2022. Kiteen kotoutumispalveluilla on myös oma Facebook-tili, jonka kautta ajankohtaisista asioista tiedotetaan. Muu tiedotus hoidetaan Kiteen kaupungin ja Tohmajärven kunnan Facebook-tilien kautta.

<https://www.kitee.fi/kotoutumispalvelut>

<https://www.tohmajarvi.fi> - kotoutumispalvelut

5.2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään uudelle kuntalaiselle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme (3) vuotta ja hän on joko työtön tai kuuluu seuraaviin kunnan vastuulla oleviin kohderyhmiin:

- kotihoidon tukea saavat (laadittava aina)
- pakolaistaustaiset (laadittava aina)
- arviointia itse pyytäneet (vain, jos henkilön arvioidaan tarvitsevan)
- viranomaisen yhteydenoton perusteella tietoon tulleet henkilöt (vain, jos henkilön arvioidaan tarvitsevan)
- muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea saaneet
- kansainvälistä suojelua saanut ilman huoltajaa maahan tulleet alaikäiset ja
- ihmiskaupan uhrin.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään henkilön osaaminen, kotoutumis- ja opiskelumahdollisuudet sekä työnhakua tukevat valmiudet. Arvioinnissa tarkastellaan myös eri palveluiden ja koulutusten tarjoamia tukimahdollisuuksia, henkilön kielitaitoa ja työ- ja toimintakykyä. Lisäksi huomioidaan henkilön omat tavoitteet sekä muut tekijät, jotka vaikuttavat

työllistymiseen ja kotoutumiseen. Palvelutarpeiden selvittämiseksi henkilö voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin.

Kotoutumispalvelut tekevät osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työhakijien ulkopuolisille asiakkaille omana työnä käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen. Kunta saa Kelan Kelmu-palvelun kautta tiedot kaikista kunnan alueella kotihoidontukea saavista. Tieto ihmiskaupan uhreista välittyy kunnan kotoutumiskoordinaattorille Ulkomaalaisrekisterin kautta. Pitkään toimeentulotukea saaneiden henkilöiden lista päivittyy sosiaaliviranomaisille, jotka ensisijaisesti ottavat yhteyttä näihin ihmisiin.

Työllisyysalueen työhakijien käynnistymispalvelut (alkupalvelut) ohjaavat työnhakija-asiakkaat, joilla on mahdollisuus ja tarve osaamisen ja kotoutumisen palvelutarvearvioon ja kotoutumissuunnitelmaan, työllisyysalueen kotoutumista edistäviin palveluihin. Työllisyysalue tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työnhakija-asiakkaille omana työnä käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen. Asiakas ohjataan ostopalveluun, kun on tarvetta kielitaitotason määrittämiselle tai erityinen tarve osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

Työhakijien ulkopuolella olevien asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin tekee kunta ja työttömien työnhakija-asiakkaiden palvelutarvearvioinneista vastaa Pohjois-Karjalan työllisyysalue.

5.3. Kotoutumissuunnitelma

Työttömäksi ilmoittautuneiden kotoutumissuunnitelma tehdään työllisyysalueen palveluissa. Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumissuunnitelma tehdään kotoutumispalveluissa, mikäli suunnitelman teolle todetaan tarve palvelutarvearviossa.

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma kotoutumisen edistämiseksi. Se laaditaan maahan muuttaneelle, jos palvelutarvearvion perusteella tämän arvioidaan sitä tarvitsevansa kotoutumisensa edistämiseksi. Suunnitelmaan kirjataan esimerkiksi kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteet, palvelut ja palveluihin osallistuminen. Kotoutumissuunnitelman tavoite on kotoutumisen ohella asteittainen työelämävalmiuksien- ja orientaation vahvistuminen ja työllistyminen. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma voidaan laatia enintään yhden (1) vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto on kaksi (2) vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman laatimisesta. Enimmäiskesto voidaan pidentää erityisten tilanteiden ja tarpeiden perusteella.

5.4. Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutus on koulutus, joka sisältää esimerkiksi suomen tai ruotsin kielen opetusta, ammatillista valmennusta, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista sekä palvelu- ja uraohjausta. Se sisältää myös muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia ja kulttuurisia taitoja sekä työllistymistä ja jatkokouluttautumista. Kotoutumiskoulutuksen osana täytyy järjestää myös työssäoppimisjakso tai muuta työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus.

Kiteellä ja Tohmajärvellä työnhakija-asiakkaiden ohjautumisesta kotoutumiskoulutukseen vastaa Pohjois-Karjalan työllisyysalue. Koulutuksesta sovitaan kotoutumissuunnitelmassa. Kotoutumiskoulutukseen on oikeus työllisyysalueen asiakkailla, joiden ensimmäisestä oleskeluluvasta on korkeintaan kolme vuotta. Kiteellä ja Tohmajärvellä kotoutumiskoulutusta voimassa olevan sopimuksen mukaisesti tarjoaa Kiteen evankelinen kansanopisto sekä koko työllisyysalueen järjestämä yhteinen verkkokoulutus. Kotoutumiskoulutuksia suunnitellaan yhdessä työllisyyspalveluiden, kuntien, asiakkaiden ja palvelutuottajien kanssa. Kotoutumiskoulutukset toteutetaan ostopalveluna oppilaitoksilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta.

Työvoiman ulkopuolella olevien sekä työssä olevien tai opiskelijoiden kotoutumista vahvistetaan ohjauksen ja neuvonnan avulla vahvistaen erityisesti arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia, ohjaamalla kulttuuri- ja muihin vapaa-ajan toimintoihin sekä motivoimalla kielikursseille.

5.5. Suomen kielen opiskelu

Kiteellä ja Tohmajärvellä juuri maahan saapuneiden työttömien työnhakijoiden ensisijainen väylä suomen kielen oppimiseen on kotoutumiskoulutuksen kautta. Koulutukseen ohjaututaan ilmoittautumalla työnhakijaksi Pohjois-Karjalan työllisyysalueelle Kiteen kaupungintalolla ja Tohmajärven kunnanvirastolla.

Tämän lisäksi Pohjois-Karjalassa järjestetään muun muassa Wink-hankkeen järjestämää kaikille avointa ja maksutonta kielikahvilatoimintaa sekä paikan päällä järjestettynä että verkkototeutuksena. Kielikahvilat perustuvat yhteistyöhön paikallisten toimijoiden kanssa. Mukana ovat esimerkiksi kuntien kotoutumiskoordinaattorit, ELO- ja WINK-hankkeen työntekijät, järjestöt, seurakunnat sekä aktiiviset vapaaehtoiset. Verkkototeutuksissa on tarjolla useita erilaisia ryhmiä. Palvelut on koottu esille <https://www.sumpi.net> Kiteellä ryhmät kokoontuvat pääsääntöisesti Kiteen evankelisella kansanopistolla. Tohmajärvellä toimii syksyllä 2025 aloitettu nuorten kielikahvila, joka kokoontuu nuorisotila Stopilla.

Näiden lisäksi Keski-Karjalan kansalaisopisto sekä Tohmajärven kansalaisopisto järjestävät suomen kielen kursseja ja koulutuksia. Suomen kielen puhumista harjoitellaan epäsuorasti myös yhdistysten ja järjestöjen järjestämissä

tapahtumissa ja kokoontumisissa sekä arjen tilanteissa. Suomen kielen oppimista pyritään Kiteellä ja Tohmajärvellä aktiivisesti kehittämään ja uusia toteutumistapoja kokeillaan projektiluontoisesti.

<https://uusi.opistopalvelut.fi/keskikarjala/fi/>
<https://uusi.opistopalvelut.fi/tohmajarvi/fi/>

5.6. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on koulutus, joka järjestetään omalla tai hyvin tuntemallaan kielellä kotoutuja-asiakkaalle, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma ja joiden ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on kulunut enintään kolme (3) vuotta. Yhteiskuntaorientaatio sisältää tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä. Yhteiskuntaorientaatio vahvistaa maahan muuttaneen ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Vuodesta 2025 alkaen monikielinen yhteiskuntaorientaatio Kiteellä ja Tohmajärvellä on monen muun Pohjois-Karjalan kunnan tavoin ostettu Joensuun kaupungilta kuntien välisellä sopimuksella. Kiteellä ja Tohmajärvellä monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon voi ohjautua työllisyysalueen kotoutumisvirkailijan tai Kiteen kotoutumiskoordinaattorin kautta.

5.7. Vastuutaulukko

Palvelu/toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut tuottava taho:
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Pohjois-Karjalan työllisyysalue	Kunta
Kotoutumissuunnitelma	Pohjois-Karjalan työllisyysalue	Kunta
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Pohjois-Karjalan työllisyysalue ja palveluntuottaja	Kunta ja palveluntuottaja
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Kunta	Kunta
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen	Kunta	Kunta

6. Hankkeet

6.1. Kotoutumista edistävät hankkeet

Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa (Stay and Live in North Karelia, ELO-hanke)

Kiteen osahanke on osa ELO-hanketta, jonka toiminta-aika on 1.1.2025-30.6.2027. ELO-hanketta koordinoi Joensuun kaupunki, ja se toteutetaan ryhmähankkeena, johon osallistuvat Kiteen lisäksi Liperi, Kontiolahti, Nurmes, Juuka, Outokumpu, Lieksa, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto sekä Tohmajärvi ja Ilomantsi.

Kotoutuminen on monivaiheinen prosessi, joka edellyttää monialaista yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti ja maakunnallisesti. Kiteen osahankkeen tavoitteena on kehittää kotoutumispalveluja vastaamaan paikallisia tarpeita ja tukemaan uusien asukkaiden asettautumista sekä pysyvää kiinnittymistä alueelle. Tämä toteutetaan yhteistyössä muiden kuntien ja maakunnallisten toimijoiden kanssa, hyödyntämällä palvelumuotoilua ja asiakaslähtöisiä kehittämismenetelmiä.

Hankkeessa keskitytään erityisesti asettautumis- ja kotoutumispalveluiden prosessien vahvistamiseen, jotta ne tukevat sujuvaa integroitumista. Tavoitteena on rakentaa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu, joka tekee maahan muuttaneiden arjen sujuvammaksi Kiteellä. Lisäksi osahankkeessa luodaan ja vahvistetaan paikallisia ja alueellisia verkostoja, jotka edistävät kotoutumista ja kansainvälisten osaajien työllistymistä.

Kiteen osahanke liittyy tiiviisti ELY-keskuksen WiNK - Töihin Pohjois-Karjalaan - hankkeeseen, joka tukee kansainvälisten osaajien työllistymistä ja alueelle juurtumista. Yhteistyö WiNKin kanssa vahvistaa maakunnan houkuttelevuutta ja pitovoimaa.

Hankkeen tuloksena Kiteellä syntyy toimivat, asiakaslähtöiset ja verkostoituneet palveluprosessit, ja alueen toimijoiden osaaminen kotoutumista edistävässä työssä vahvistuu. ELO-hanke on Euroopan sosiaalirahaston osarahoittama ja osa Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027-ohjelmaa (toimintalinja 4, erityistavoite 4.3 Yhdenvertainen osallisuus).

Tohmajärvi on Elo-hankkeessa mukana pienellä rahoitusosuudella ja saa päähankkeelta asiantuntija-apua käytännön asiakastyöhön, koulutuksia, tukea ja neuvontaa. Kehitettyjä malleja sovelletaan myös Tohmajärvelle mahdollisuuksien mukaan.

[Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa \(ELO-hanke\) - kitee.fi](https://kitee.fi)

WiNK - Töihin Pohjois-Karjalaan

WiNK - Töihin Pohjois-Karjalaan on koko Pohjois-Karjalan maakunnan laajuinen kehittämishanke, jonka toiminta-aika on 1.1.2025 - 30.6.2027. Hankkeen tavoitteena on tukea maahan muuttaneiden kotoutumista, suomen kielen oppimista ja pääsyä työelämään tai koulutukseen. Hanke tuo yhteen oppilaitokset, kunnat, hyvinvointialueen, järjestöt ja yritykset. Hankkeen tavoitteena on kehittää verkostomainen toimintamalli, joka tarjoaa kattavat palvelut kansainvälisille osaajille, parantaa yritysten valmiuksia rekrytoida ja vastaanottaa kansainvälistä työvoimaa sekä vahvistaa toimijoiden yhteistyötä ja osaamista kotoutumisen tueksi.

Hankkeen kohderyhmä on maahanmuuttotyötä tekevät ammattilaiset (esim. kunnat, oppilaitokset, järjestöt), Pohjois-Karjalan yritykset ja työnantajat sekä kansainväliset opiskelijat ja osaajat, jotka haluavat asettua alueelle.

Hankkeen päätoteuttaja on Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja osatoteuttajia ovat Itä-Suomen yliopisto, Karelia-ammattikorkeakoulu, Riveria, Kiteen evankelinen kansanopisto ja Lieksan kristillinen opisto.

Hanke on Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) osarahoittamaa (toimintalinja 4: Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi, erityistavoite 4.1. Polkuja töihin).

<https://www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala-wink>

VIRTA - Verkon kautta Integrointi ja Työelämään Aktivointi

Keski-Karjalan maahanmuuttoyhdistys Aljans ry on valmistellut VIRTA- hanke hankehakemusta. Hankkeen toiminta-aika on 1.1.2026 - 31.12.2028. Hanke päätös ei ole vielä tullut tietoon tämän kotoutumisohjelman valmistuessa.

VIRTA - hankkeen päätavoitteena on vahvistaa työikäisten työttömien maahanmuuttajien yhdenvertaisuutta ja osallisuutta sekä parantaa heidän osaamis- ja työelämävalmiuksiaan. Hankkeen kohderyhmä on työmarkkinoiden näkökulmasta heikoimmassa asemassa olevat pohjoiskarjalaiset, erityisesti Keski-Karjalan työttömät työikäiset maahan muuttaneet ja maahanmuuttajataustaiset, erityisesti yhdistyksen toiminnan mukaisesti venäjänkieliset työttömät. Hankkeen tavoitteina on kohderyhmän tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden vahvistuminen sekä osaamis- ja työelämävalmiuksien parantuminen.

Lähde: VIRTA-hankkeen PowerPoint-esitys

6.2. Työllisyyttä edistävät hankkeet

TNO Pohjois-Karjala - tietoa-, neuvontaa- ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi

TNO Pohjois-Karjala - tietoa-, neuvontaa- ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi- hankkeen tavoitteena on matalan kynnyksen työllisyyden palvelupisteiden ja digitaalisten työkalujen kehittäminen kaikissa maakunnan kunnissa. Hankkeen toiminta-aika on 1.3.2024-31.12.2026. Hanke toteutetaan yhteistyössä Joensuun kaupungin, UEF:n, Karelia AMK:n, Riverian ja Rastor-instituutin kanssa. Tavoitteena nopea työllistyminen ja osaamisen kehittäminen. TNO-hankkeella on palveluneuvoja Pohjois-Karjalan jokaisessa kunnassa, näin ollen myös Kiteellä ja Tohmajärvellä. Hankkeiden asiakkuuteen voi ohjautua myös vieraskieliset työnhakijat.

<https://www.joensuu.fi/tnopohjoiskarjala>

Työllisyys ja hyvinvointi - Elintapaneuvonta osana kuntien työllisyyspalveluita (TEO)

Työllisyys ja hyvinvointi - Elintapaneuvonta osana kuntien työllisyyspalveluita (TEO) on ESR+ -rahoitteinen hanke, jonka toimintakausi on 1.10.2025-31.5.2027. Hankkeen tavoitteena on elintapaneuvonnan integrointi osaksi työllisyyspalveluita. Kohderyhmänä pitkäaikaistyöttömät. Tavoitteena on kehittää laaja-alaista mallia, jossa ravitsemus-, liikunta- ja päihdeneuvonta yhdistyy työllistymisen tukemiseen. Kuntakumppaneina ovat lähes kaikki Pohjois-Karjalan kunnat, mukaan lukien Kitee.

<https://www.pkkansanterveys.fi/hankkeet/tyollisyys-ja-hyvinvointi-elintapaneuvonta-osana-kuntien-tyollisyyspalveluita-teo/>

Kuhina - Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä

Kuhina - Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä- hanke on Euroopan unionin osarahoittama ESR+-hanke, jonka toiminta-aika on 1.1.2024-31.12.2026. Hanketta hallinnoi Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys. Hankkeen toiminta-ajatus on tarjota yksilöllistä työhönvalmennusta, työkokeiluja, palkkatukijaksoja, ja tukea järjestöjen roolia välityömarkkina-toimijoina. Hankeen työvalmentaja tekee asiakasohjausta sekä Kiteellä että Tohmajärvellä.

<https://www.pksotu.fi/kuhina/>

Toimivat välityömarkkinat Pohjois-Karjalaan (TOIMI)

Toimivat välityömarkkinat Pohjois-Karjalaan TOIMI-hanke on Pohjois-Karjalan laaja-alainen ESR+-rahoitteinen projekti, joka rakentaa uudenlaisia välityömarkkinoita tukemalla sekä työnhakijoita että työnantajia ja vahvistaa kunnallista työllisyydenhoitoa. Hankkeen toiminta-aika on 1.3.2026 - 30.9.2029. Hankkeen tavoitteena on rakentaa toimivat välityömarkkinat Pohjois-Karjalaan ja tarjota uusia työllistymispolkuja pitkäaikaistyöttömille, nuorille, maahanmuuttajille ja täsmätyökykyisille sekä vahvistaa kuntien roolia työllisyydenhoidossa ja ehkäistä työttömyyden pitkittymistä. Sekä Tohmajärvelle että Kiteelle on resursoitu työvalmentajan työpanostus hankkeen kautta.

<https://dynastyjulkaisu.pohjoiskarjala.net/joensuu/kokous/20251360-3-103079.PDF>

7. Muut kotoutumista edistävät palvelut

7.1 Varhaiskasvatus ja perusopetus

Kiteellä varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat perhepäivä-, ryhmäperhepäivä- ja päiväkotihoidot, viskari-toiminta, esiopetus sekä eskareiden päivähoito. Varhaiskasvatusta järjestetään useassa eri toimipisteessä kaupungin eri osissa. Esiopetus on keskitetty perusopetuksen koulujen yhteyteen. Kiteen varhaiskasvatuksessa toimii kieli- ja kulttuuriopettaja, jonka palveluita hyödyntävät kaikki varhaiskasvatuksen ryhmät.

Päiväkoti Kieppi	Nallukat alle 3 v Pandat 2–4 v Hunajanallet 3–4 v Pikku karhut 4–5 v Mesikämmenet 5 v Satelliittiryhmät Kellonsoittajantiellä ja Tapulintiellä (kevät 2026): Tiitiäiset 5 v Haitulat 3–5 v
Kesälahden päiväkot	Pikku Kiisket alle 3 v Kiisket 3–4 v Muikut 5 v Ahvenet (eskarit)
Puhoksen päiväkot	Pikku- lippanat alle 3 v lippanat 3–5 Vimpulat 5 v Eppuset (eskarit)
Hutsin koulu	Kaksi esiopetusryhmää keväällä 2026: Menninkäiset Peikkoset Kaksi esiopetusryhmää, yksi esiopetuksen pienryhmä, yksi viskariryhmä syksyllä 2026
Ryhmäperhepäivähoito	Pikkukellot Kellonsoittajantiellä
Perhepäivähoito	Kolme perhepäivähoitajaa

Tohmajärven kunta tarjoaa varhaiskasvatusta päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa sekä perhepäivähoidossa.

Tikkalan päiväkot	Hiirenhännät 0 - 3 v Peurankellot 4 - 6 v
Käenpesän päiväkot	Kiurut 3 - 5 v Västäräkit 3 - 5 v
Ryhmäperhepäiväkot Keijukka	Käenpesän päiväkodin yhteydessä
Perhepäivähoito	Kaksi perhepäivähoitajaa

<https://www.kitee.fi/varhaiskasvatus>

<https://www.tohmajarvi.fi/varhaiskasvatus>

Perusopetus

Kiteellä perusopetusta tarjotaan kolmessa yksikössä: Arppen yhtenäiskoulu (luokat 1-9) toimii keskustassa kolmessa rakennuksessa - päärakennus sijaitsee osoitteessa Koulutie 3 D, ja lisäksi opetusta annetaan Rantalan talossa samassa osoitteessa sekä Hutsin talossa osoitteessa Hutsintie 4. Arppen koulussa opiskelee noin 600 oppilasta. Kesälahden koulu (luokat 1-6) toimii Kiteen eteläpuolella Kesälahden pitäjässä ja Puhoksen koulu palvelee, Savonlinnaan menevän valtatievarrella, oppilaita luokilla 1-6. Perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille järjestetään Kiteellä Arppen koululla.

Tohmajärvellä perusopetusta tarjotaan kahdessa yksikössä: Maiju Lassilan koulussa osoitteessa Kirkkotie 10 A, sekä Tikkanen koulussa Särkilahdentie 224 kuutostien varrella. Maiju Lassilan koulu on 330 oppilaan kouluyhteisö, jossa opiskelevat peruskoulun pienryhmät ja peruskoulun ala- ja yläluokkalaisten. Tikkanen koulussa annetaan opetusta alakoululaisille. Perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille järjestetään tarpeen mukaan.

7.2. Koulutusmahdollisuudet

Lukiokoulutus

Lukiokoulutusta järjestetään Kiteen lukiossa, joka sijaitsee kulttuuri- ja sivistyskeskus Ilmarisissa osoitteessa Koulutie 3. Lukiossa opiskelee noin 170 nuorta ja aikuista, ja se tekee tiivistä yhteistyötä muiden alueen lukioiden ja korkeasteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijat tulevat ympäri maailmaa. Kiteen lukio on vahvasti kansainvälinen oppilaitos.

Tohmajärven lukio sijaitsee sivistyskeskus Ahjon tiloissa osoitteessa Kirkkotie 10 A. Lukiossa on vuosittain 36 aloituspaikkaa. Kiteen tavoin Tohmajärven lukio on myös kansainvälinen lukio. Erityisesti Venäjältä on vuosien saatossa tullut opiskelijoita vuosittain.

<https://www.kitee.fi/perusopetus>

<https://www.tohmajarvi.fi/opetus>

<https://www.kitee.fi/web/kiteen-lukio>

<https://www.tohmajarvi.fi/lukio-opetus>

Riveria Kiteen kampus

Riveriassa voi opiskella ammatillisia perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoja tai yksittäisiä tutkinnonosia. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), jossa huomioidaan opiskelijan aiempi osaaminen sekä tarvittavat ura-, ohjaus- ja tukipalvelut. Maahanmuuttajaopiskelijalle voidaan tarvittaessa sisällyttää opintoihin opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja, jotka voivat olla esim. suomen kieltä vahvistavia opintokokonaisuuksia. Riveriassa opinnot järjestetään joustavasti oppilaitoksessa, verkko-opintoina ja työpaikoilla. Työpaikan kanssa tehdään koulutus- tai oppisopimus.

Maahanmuuttaja voi hakea toisen asteen koulutukseen yhteishaussa samoin perustein kuin suomalainen opiskelija, jos hänellä on suomalainen peruskoulun päättötodistus tai jatkuvan haun kautta suoraan. Opintojen aloittamisen ehto on, että hakijalla on haetulle alalle riittävä suomen kielen taito.

Riveriassa järjestetään myös maahanmuuttaja matkalla ammattiin- koulutusta, niille, jotka tarvitsevat vielä vahvistusta alakohtaisissa suomen kielen taidoissa ja jotka haluavat opiskella koulutuksen jälkeen ammatillisella alalla. Valmentavassa koulutuksessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma.

<https://riveria.fi/kampus/kitee/>

Kiteen Evankelinen Kansanopisto

Kiteen Evankelinen Kansanopisto järjestää aikuisten perusopetusta niille, jotka haluavat suorittaa perusopetuksen oppimäärän ja saada päättötodistuksen. Peruskoulun jälkeisille nuorille tarjolla on Nuoppis-opistovuosi, joka antaa aikaa pohtia jatko-opiskelupaikkaa ja mahdollistaa päättötodistuksen numeroiden korottamisen. Ammatillista koulutusta opistolla voi suorittaa useita ammatti- ja erikoisammattitutkintoja muun muassa perhehoidon, kasvatus- ja ohjausalan sekä liiketoiminnan saralta.

Maahanmuuttajakoulutus on merkittävä osa opiston toimintaa. Opisto tarjoaa suomen kielen koulutusta ja kotoutumiskoulutusta, Tuva-koulutusta mukaan lukien naisten opintosetelin kautta rahoitettua maksutonta koulutusta maahanmuuttajanaيسille.

Vapaan sivistystyön puolella kansanopisto tarjoaa monipuolista kurssitarjontaa. Kurssit kattavat harrasteopinnot, työelämäosaamisen kehittämisen ja hyvinvointikurssit. Erityisesti opisto tunnetaan perhehoidon koulutuskeskuksena, jossa koulutetaan perhehoitajia ikäihmisille ja kehitysvammaisille sekä tarjotaan perhehoitajille vahvaa tukimallia.

<https://www.kiteenkansanopisto.fi>

7.3. Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut jaetaan kunnan palveluissa lakisääteisiin ja vapaaehtoihin palveluihin. Lakisääteiset TE-palvelut siirtyivät kunnille 1.1.2025 alkaen. Kiteellä ja Tohmajärvellä lakisääteisiä palveluita työnhakijoille ja työnantajille järjestää Pohjois-Karjalan työllisyysalue.

Vapaaehtoihin palveluihin kunnissa kuuluvat työllisyyskoordinaattorin ja työkykykoordinaattorin palvelut. Työllisyyskoordinaattorit Kiteellä ja Tohmajärvellä palvelevat työnhakija-asiakkaita sekä työnantajia sekä toimivat kuntakoordinaattoreina työllisyyspalveluissa työllisyysalueen ja kunnan palveluiden välillä. He ohjaavat ja neuvovat työllistymiseen, erilaisiin työllistymistä tukeviin palveluihin ja työllistymisen tukitoimiin liittyvissä asioissa. Käytössä olevia työllistämisen tukimuotoja ovat työllistämisen kuntalisä, nuorten työllistämistuki ja nuorten työsetelit. Kiteen työkykykoordinaattori auttaa työkykyasiakkaita Kiteellä ja Tohmajärvellä. Hän ohjaa asiakkaan oikeaan palveluun tai ratkaisuun, joka voi olla kuntoutus, työkyvyttömyyseläke tai joku muu asiakkaan sen hetkiseen elämäntilanteeseen sopiva ratkaisu.

<https://www.kitee.fi/tyollisyyspalvelut>

<https://www.tohmajarvi.fi> - työllisyyspalvelut

7.4. Yhdistykset

Keski-Karjalan alueella keskeisin suoraan kotoutumiseen keskittyvä toimija on vuonna 2018 perustettu Keski-Karjalan Maahanmuuttajayhdistys ALJANS ry. Yhdistys toimii Kiteellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä. Aljans ry tarjoaa neuvontaa ja kerhotoimintaa erityisesti venäjänkielisille maahanmuuttajille tukien heidän oman kielensä ja kulttuurin säilyttämistä.

Alueella toimii lisäksi monipuolinen verkosto muita yhdistyksiä, jotka tukevat kotoutumista ja suomen kielen oppimista epäsuorasti tarjoamalla osallistumismahdollisuuksia ja yhteisöllisyyttä. Liikuntaseurat kuten Kiteen Urheilijat ja Kiteen Pallo tarjoavat harrastustoimintaa, Marttayhdistykset kotitalousneuvontaa ja käsityötaitoja, ja Eläkeliiton yhdistykset ikäihmisille suunnattua toimintaa. Kulttuuri- ja kotiseutuyhdistykset (mm. Kitee-Seura ry) järjestävät tapahtumia ja vaalimalla paikallista kulttuuria auttavat ymmärtämään suomalaista yhteiskuntaa. Kyläyhdistykset, SPR, uskonnolliset yhteisöt sekä nuorisojärjestöt täydentävät kenttää.

Sekä Kiteen kaupunki että Tohmajärven kunta tukevat yhdistystoimintaa avustuksilla ja kumppanuussopimuksilla, ja Lähellä.fi-palvelu kokoaa yhdistysten toiminnan ja tapahtumat helposti löydettäväksi. Yhdistystoiminta tarjoaa kielitaidon harjoittelua, sosiaalisia verkostoja ja yhteisöön kuulumisen tunnetta, jotka ovat keskeisiä kotoutumisessa.

<https://www.kitee.fi/yhdistykset-ja-jarjestot>

<https://www.tohmajarvi.fi/yhdistystoiminta>

7.5. Vapaa-ajan palvelut

Kiteellä ja Tohmajärvellä nuorisotoimi järjestää monipuolista toimintaa alle 29-vuotiaille. Kiteellä lapset ja nuoret tapaavat nuorisotila Linkillä, Kesälahdella Kesälahden nuorisotilassa ja Tohmajärvellä nuorisotila Stopissa. Nuorisotoimi järjestää retkiä, tapahtumia ja kerhotoimintaa. Käytössä on nuorisotyöntekijöiden lisäksi etsivän nuorisotyöntekijän palvelut. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä yhdistysten, oppilaitosten sekä kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Liikuntapalvelut Kiteellä ja Tohmajärvellä tarjoavat monipuolisia urheilu- ja liikuntapalveluita kaikenikäisille kuntalaisille. Liikuntatoimi vastaa liikuntapaikkojen kunnossapidosta ja luo muita edellytyksiä eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi liikunnan avulla, kuten ohjattuja liikuntaryhmiä tai kuntosalivuoroja. Yhteistyötä tehdään paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen kanssa.

Muita toimijoita aiemmin mainittujen lisäksi, jotka tarjoavat monenlaista vapaa-ajan toimintaa ovat muun muassa kaikki alueen eri alojen järjestöt, yhdistykset, Keski-Karjalan musiikkiopisto, kansalaisopistot, alueen eri seurakunnat, sekä kulttuuri ja sivistystoimijat. Lisäksi Kiteellä, Kesälahdella ja Tohmajärvellä toimii kussakin oma kirjasto.

<https://www.kitee.fi/nuorisopalvelut>

<https://www.kitee.fi/liikunta-ja-ulkoilu>

<https://www.kitee.fi/kulttuuri>

<https://www.tohmajarvi.fi/kulttuuri-liikunta-ja-nuoriso>

8. Tiivistelmä

Kunnan kotoutumispalveluiden palvelut on koottu lyhyesti alla olevaan kaavioon. Kunnan peruspalvelut kattavat kaikki palvelut, jotka ovat tarjolla kaikille kunnan alueella asuville. Palveluverkoston kuuluvat myös terveys- ja sosiaalipalvelut, joita ei tässä ohjelmassa ole muutoin tarkemmin kuvattu, ohjautuminen palveluihin tapahtuu kuten muidenkin kuntalaisten kohdalla. Kotoutumista ja asettumista paikkakunnalla edistää taulukon kunnan kotoutumispalveluiden lisäksi moni muukin taho, kuten työllisyysalueen, hankkeiden, yhdistysten, seurojen, oppilaitosten ynnä muiden tahojen tarjoamat palvelut.

